

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

**ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ
МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ МУҲАНДИСЛАРИ ИНСТИТУТИ**

“Ердан фойдаланиш ва Ер кадастри” факультети

Кафедра: “Давлат кадастрлари”

Фан: “Давлат кадастрлари”

**Мавзу: Моддий маданий меърос объектлари давлат
кадастри.**

Амалиётчи:

ст.ўқит. Исмонов Ш.Р

Мавзуга доир адабиётлар ва манбълалар рўйхати.

- Ихлосов.И.И. Давлат кадастрлари асослари. Ўқув қўлланма. 116-128 бет. МУНЎМУ, Тошкент, 2015.
- Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 22-сон, 415-модда
- Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 29 июлдаги 269 - сон қарори
- <http://www.lex.uz>

Мавзу: Моддий маданий меърос объектлари давлат кадастри

Режа:

1. Моддий маданий меърос объектлари давлат кадастри хақида умумий тушунчалар.
2. МММОДК ни юритишни ташкил қилиш.
3. МММОДК ни юритиш, МММОДК ни юритувчи ваколатли орган ва таркибий қисмлари.
4. МММОДКнинг тарихий-маданий экспертизасини ўтказиш.

ДАВЛАТ КАДАСТРЛАРИ

Давлат кадастрлари ягона тизимининг таркиби

- давлат ер кадастри;
- фойдали қазилма конлари, белгилари ва техноген ҳосилалар давлат кадастри;
- давлат сув кадастри;
- давлат ўрмон кадастри;
- ўсимликлар дунёси объектлари давлат кадастри;
- хайвонот дунёси давлат кадастри;
- алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар давлат кадастри;
- бинолар ва иншоотлар давлат кадастри;
- давлат шаҳарсозлик кадастри;
- гидротехника иншоотлари давлат кадастри;
- **МОДДИЙ МАДАНИЙ МЕЪРОС ОБЪЕКТЛАРИ ДАВЛАТ КАДАСТРИ;**
- автомобиль йўллари давлат кадастри;
- темир йўллар давлат кадастри;
- транспорт қувурлари давлат кадастри;
- алоқа объектлари давлат кадастри;
- энергетика объектлари давлат кадастри;
- чиқиндиларни кўмиб ташлаш ва утиллаштириш жойлари давлат кадастри;
- табиий хавфи юқори бўлган тегралар давлат кадастри;
- техноген хавфи юқори бўлган тегралар давлат кадастри;
- картография-геодезия давлат кадастри;
- ҳудудлар давлат кадастри.

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА
МОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС ОБЪЕКТЛАРИ
ДАВЛАТ КАДАСТРИНИ ЮРИТИШ**

**ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ
29.07.2002 й.
N 269**

**Ўзбекистон Республикаси моддий маданий мерос
объектлари давлат кадастрини юритиш тартиби
тўғрисида
НИЗОМ**

Умумий тушунчалар

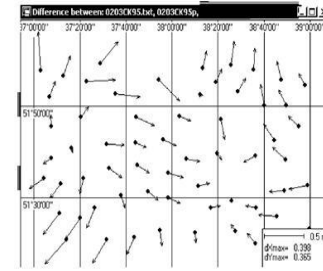
Моддий маданий мерос объектлари давлат кадастри «Маданий меърос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида», «Давлат кадастрлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга, шунингдек мазкур Низомга мувофиқ моддий маданий мерос (кейинги ўринларда «маданий мерос» деб юритилади) объектларининг давлат муҳофазасини ҳамда улардан оқилона фойдаланишни таъминлаш мақсадида юритилади.

Маданий мерос объектлари давлат кадастри (кейинги ўринларда «Давлат кадастри» деб аталади) ўзида маданий мерос объектларининг жуғрофий жойлашиши, ҳуқуқий мақоми, миқдорий, сифат тавсифлари ва баҳоси тўғрисидаги янгилаб туриладиган маълумотлар ва ҳужжатлар тизимини ифодалайди.

Маданий меърос объектлари давлат кадастри Давлат кадастрлари ягона тизимининг таркибий қисми ҳисобланади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЕР РЕСУРСЛАРИ, ГЕОДЕЗИЯ, КАРТОГРАФИЯ ВА ДАВЛАТ КАДАСТРИ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ

Геодезия ва
картография
миллий маркази

Умумий назоратчи

Давлат кадастрлари ягона
тизими республика ахборот
таҳлил маркази бўлими

Ўзбекистон Республикаси
Маданият вазирлиги

ГИС
сервер

Лаборатория

21 та ДК бўйича мутахассислар
Таҳлили жараёни

Маданий мерос объектларини
муҳофаза қилиш ва улардан
фойдаланиш илмий-ишлаб
чиқариш бош бошқармаси

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва
Тошкент шаҳрида маданий мерос объектларини
муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш
минтақавий давлат инспекциялари

- Моддий маданий меърос объектлари давлат кадастрини Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлигининг Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш илмий-ишлаб чиқариш бош бошқармасининг кадастр хизмати, шунингдек Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш минтақавий давлат инспекциялари томонидан юритилади.

- Маданий мерос объектлари қийматини баҳолаш Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги томонидан тасдиқланган методика бўйича амалга оширилади.

Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш бўйича илмий-ишлаб чиқариш бош бошқармасининг кадастр хизмати:

1. маданий мерос объектлари давлат кадастрининг юритилишини мувофиқлаштиради;
2. норматив-методик ҳужжатларни ишлаб чиқади;
3. кадастр юритилишини назорат қилади;
4. минтақавий инспекцияларнинг кадастр ҳисоботларини туркумлаштиради;
5. кадастр хизматларини моддий-техник таъминлайди;
6. маданий мерос объектларининг давлат кадастри автоматлаштирилган ахборот тизимини ишлаб чиқади;
7. манфаатдор юридик ва жисмоний шахслар томонидан кадастр материалларидан фойдаланиш тартиби ва шартларини белгилайди;
8. Давлат кадастрлари ягона тизимига зарур кадастр ахборотини беради.

Минтақавий инспекциялар:

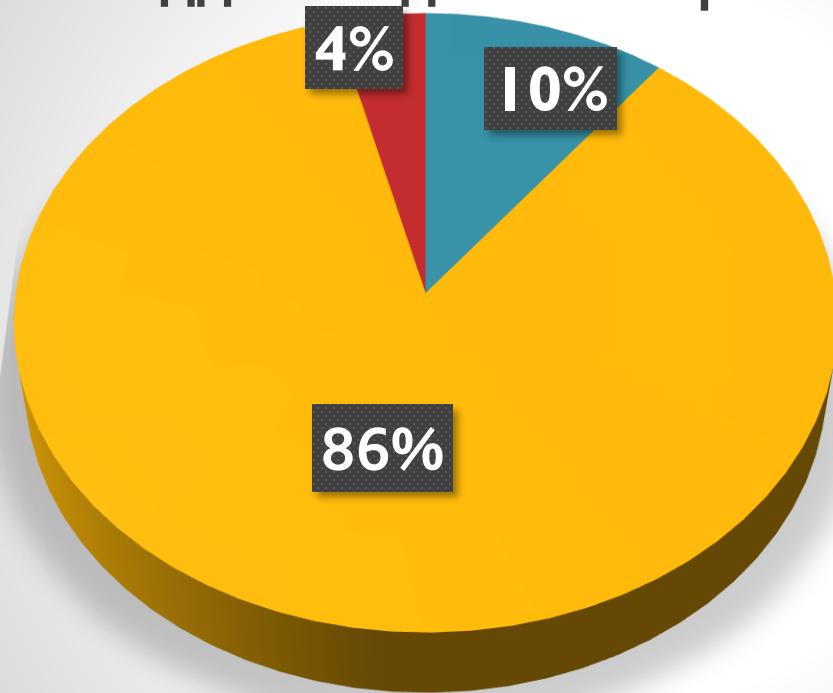
1. маданий мерос объектлари, мулкчилик объектлари ва субъектлари, маданий мерос объектларига эгалик қилиш, улардан фойдаланиш ва улар ижараси, улардан мақсадли фойдаланиш тўғрисидаги маълумотлар ҳисобини ҳамда улардан фойдаланиш режимини юритади;
2. маданий мерос объектлари тўғрисидаги миқдор ва сифат ахборотини тўплайди;
3. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича маданий мерос объектлари рўйхатини тузади;
4. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри маданий мерос объектлари бўйича кадастр дафтарини юритади;
5. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри маданий мерос объектларининг жойлашиши схемасини тузади.

Маданий мерос объектларининг ҳисобга олиш ахбороти:

1. кадастр тартиб рақамини;
2. номини;
3. жойлашган жойини;
4. типологик тегишлилигини;
5. сана қўйишни;
6. мулкдор, эгаси, фойдаланувчи ёки ижарага олувчи –юридик ёки жисмоний шахснинг номини ва унинг манзилини;
7. маданий мерос объектининг идоравий мансублигини;
8. маданий мерос объектининг мақсадли вазифасини;
9. тарихий маълумотларни;
10. маданий мерос объектининг дастлабки қиёфасини ўзгартирган қайта қуриш ва йўқотишларни;
11. таъмирлаш ишларини (умумий тавсиф, қиймати, вақти, муаллиф, ҳужжатлар сақланадиган жой);
12. бинога, иншоотга, ер участкасига бўлган ҳуқуқлар давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги маълумотларни;
13. муҳофаза зоналари ва қурилишни тартибга солиш зоналари чегараларини (тасдиқловчи ҳужжатга асосланган ҳолдаги режа, қисқача тавсиф) ўз ичига олади.
14. Қуйидагилар:
  15. археология ёдгорликлари учун: сана қўйиш, қидириш ва қазилар ишлари ким томонидан ва қачон бажарилганлиги, топилган материалларнинг сақланиш жойи;
  16. тарих ёдгорликлари учун: пайдо бўлиш тарихи, объект ёдгорлик аҳамиятига эга эканлиги билан боғлиқ воқеалар ва шахсларнинг қисқача тавсифи;
  17. архитектура ва монументал санъат ёдгорликлари учун: муаллиф, қурувчи, буюртмачи, қурилган санаси тарихий маълумотлар ҳисобланади.

Моддий-маданий меърос объектлари

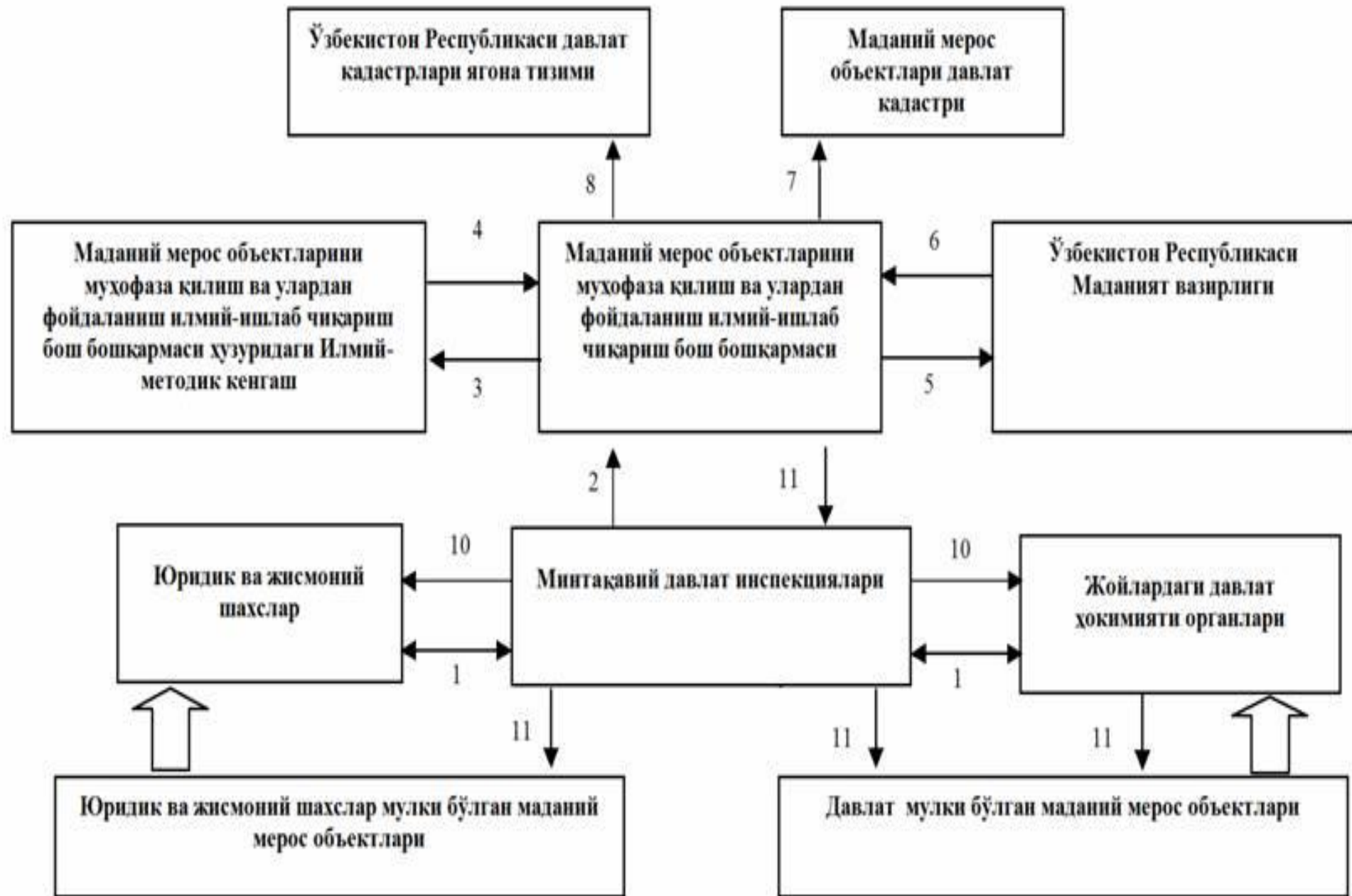

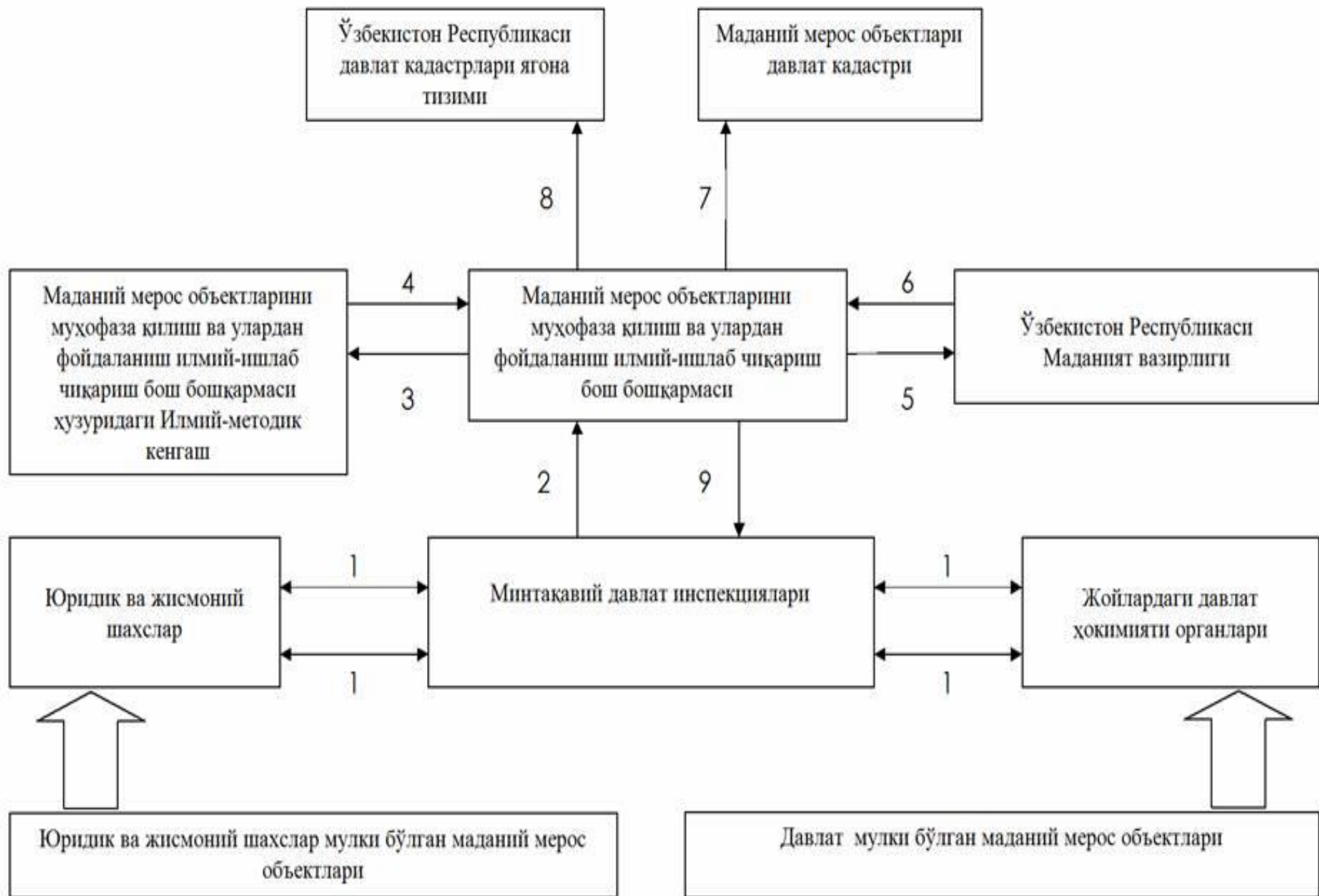
- Йўқ бўлиб кетган объект
- Сақланиб қолган объект
- Янги аниқланган объектлар

№	Объектлар	миқдори
1	Йўқ бўлиб кетган объектлар	827
2	Сақланиб қолган объектлар	6750
3	Янги аниқланган объектлар	310
4	Ўрганилган объектлар	7577

Маданий мерос объекти тавсифи:

1. номи;
2. типологик мансублиги;
3. манзили;
4. замонавий фойдаланилиши;
5. тарихий маълумотлар;
6. ёдгорликнинг дастлабки қиёфасини ўзгартирган қайта қуришлар ва йўқотишлар;
7. илмий-тарихий ва бадиий аҳамияти;
8. асосий библиография, архив манбалари, иконографик материал;
9. техник ҳолати;
10. муҳофаза қилиш тизими;
11. муҳофаза қилиш тоифаси;
12. муҳофаза қилишга қабул қилинганлиги тўғрисидаги ҳужжатнинг санаси ва тартиб рақами;
13. муҳофаза зонаси чегаралари;
14. баланс бўйича мансублиги;
15. муҳофаза ҳужжатининг санаси ва тартиб рақами (мажбуриятлар);
16. археология ёдгорлиги учун: санаси, энг муҳим топилмалар рўйхати ва тавсифи;
17. тарих ёдгорликлари учун: санаси, мармар лавҳада матнлар мавжудлиги ва ўрнатилган вақти;
18. архитектура ёдгорликлари учун: санаси, режалаштирилиши, композицион-макон тузилмаси ва конструкцияларнинг ўзига хослиги, фасад ва интерьерлар беагаи хусусияти, ранг-тасвир, ҳайкалтарошлик, амалий санъат мавжудлиги, қурилиш материали, асосий ўлчамлари;
19. монументал санъат ёдгорликлари учун: муаллифи ва санаси, композицион ечими хусусиятлари, матнлар, материал, техника, ҳажми;
20. маданий мерос объектининг ижтимоий, илмий-тарихий ва бадиий аҳамиятига умумий баҳо беришдан иборат бўлади.

Тарихий-маданий экспертиза:

1. маданий мерос объектларининг Маданий мерос объектларининг давлат кадастрига киритилишини асослаш;
2. маданий мерос объектларининг тоифасини аниқлаш;
3. маданий мерос объектлари тоифасининг ўзгартирилишини асослаш;
4. маданий мерос объектини Маданий мерос объектларининг давлат кадастридан чиқариш;
5. маданий мерос объектлари муҳофаза зонаси лойиҳаларининг шаҳарсозлик ва лойиҳа ҳужжатларига, шунингдек амалга ошириш мўлжалланаётган ер тузиш, қурилиш, мелиорация, хўжалик ишларининг ва бошқа ишларнинг маданий мерос объектларини сақлаш талабларига мувофиқлигини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

Қуйидагилар тарихий-маданий экспертиза объектлари ҳисобланади:

1. хўжалик мақсадларида ўзлаштириладиган ер участкалари, агар уларда маданий мерос объектлари мавжуд бўлса;
2. маданий мерос объектларининг Маданий мерос объектларининг давлат кадастрига киритилишини асословчи материаллар;
3. маданий мерос объектларининг Маданий мерос объектларининг давлат кадастридан чиқарилишини асословчи материаллар;
4. маданий мерос объектлари тоифасининг ўзгартирилишини асословчи материаллар;
5. шаҳарсозлик ва лойиҳа ҳужжатлари, «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунида белгиланган ҳолларда;
6. маданий мерос объектларига бевосита ёки билвосита таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ер қазиш, қурилиш, мелиорация, хўжалик ишларининг ва бошқа ишларнинг амалга оширилишини асословчи ҳужжатлар

ЭЪЛИБОРИНТИЗ
УЧУН
РАХМАТ!

